

Tartalomjegyzék

Köszöntő (Dr. PARRAGI László)	5	Fémművéség	66
Bevezetés (SZILVÁSI János)	9	Vaskovácszat és kovácsmesterség	67
Könyv születik	9	A Kárpát-medence a magyar honfoglalás előestéjén	68
A kötet felépítése	12	A magyar kézművesesség	
A kézművesipar története iránti érdeklődés	13	a 9–10. században (FODOR István)	71
kibontakozása	13	Kovácsmesterség	73
A kézművesesség fogalma	21	Ötvösség	75
Források	27	Fazekasság	78
Levétári források	29	Nyugesmesterség	79
A feudális kori források (VÖRÖS Zoltán)	29	Ígészvés	81
A földesúr levéltára	29	Szövő-fonás, nemezteljesítés	82
A város, vármegye vagy más közigazgatási kerület	29	Tündérmestenség, szótumanka	84
levéltára	30	Csont- és faharagás	84
A Magyar Országos Levéltár irategyezményei	30	Kézművesesség az Árpád-korban (TAKÁCS Mária)	87
Helytörténelmi Levéltár	31	Az Árpád kori kézművesesség	
Magyar Kancelláriai Levéltár	31	a régészeti leletek tükrében	88
Kincstári Levéltárak. A Magyar Kamara Archívuma	32	Vasfelváltás, vasfelőrlés	92
Az erdélyi kézművesipar történetének forrásai az		Színesfém megmunkálás, élesművésesség	94
Erdélyi Közművelődési Levéltárakban		Fazekasság	97
(BÁKÁCS Benedek – ÖRÖSSY Teréz)	33	Szövő-fonás	99
A gyulafelelvári káptalan levéltára	33	Csontművésesség	100
A kolosmonostori lezsvent levéltára	34	Hol laktak az Árpád-kori kézművesek?	101
Erdélyi kormányzati szervek levéltárai	35	Az Árpád kori kézművesesség	
A káptalanos magyarországi első időszakának forrásai		az írott források tükrében	102
(1850–1950) (DOKA Károl)	37	A céhrendszer kibontakozása (SÁRUCSÁK Renáta)	109
Nyomatott források (NÓTHER János)	41	A városfejlődés, mint a kézművesesség fő színtere	109
Képi források	45	Szakmák szociális differenciálódása	112
Tárgyi emlékek	53	Kézművesesség és a városi tér	116
Az emlékezet törtéje	55	A célrendszer előzményei	117
Történeti áttekintés	61	Az első kézműves céhek	119
A Kárpát-medence kézművesége		A korai céhszabályok	121
a magyar honfoglalás előtt (GÖTTSCHE János)	65	A korai céhek tagozata	125
Az avar kor	65	A mezővárosok kézművesége	126
Fazekasság	65	A magyarországi céhfejlődés második korszaka	130
Csontmunkás, faharagás	65	A kézművesek vagyoni differenciálódása	131
Gyűgyszerítés	65	Írás – legény – mester	133
		A céhfejlődés második korszaka a mezővárosokban	142
		Exkurzus: Kézművesek Pozsonyban a	
		középleltárban és az újkor hajnalán	145

Műhelyek, mesterségek a késő középkori	Bőrművesség	203
és a korai újkor Magyarországon (Szebest László)	Textilipar	203
Élelmiszer- és vegyipar	Oszmán-török textilművek a	
A mindennapi kenyér	királyság és az erdélyi fejedelemség	
Mészárosok és mészárszékek	nemesi udvarházaiban (Pásztor Eszter)	204
Vegyipar	A kézművesipar a török uralásról	
Fém- és fémfeldolgozó ipar	a céhek megszüntetése (1686–1872) (Dóka Klára)	209
A fémfeldolgozó ipar	Változások a népességben	209
kapcsolódó mesterségek	Céhek: folytonosság és újjalakítás	210
Órvésők	A céhfilialk elzaporodása	212
Bronzművesek	Iparúrés a falvakban és az uradalmakban	213
Vasművesség	A céhek belső élete	214
Bőr- és bőrfeldolgozó ipar	Új igények – új iparok	215
Textil- és textilfeldolgozó ipar	Tímádások a céhrendszer ellen	221
Fa- és fafeldolgozó ipar	A kézművesség és a népesség	227
Építőanyag, építőipar	A kézműipar differenciálódása	228
Agyagipar	A legények helyzete	231
Kézművesség a három részre szakadt	Erősödő konkurencia	232
Magyarországon (Buzsák János)	Az ideiglenes Iparrendtartás	235
Bányászat	Súlyponteltolódások a gazdasági életben	236
Vasbányászat és vasgyártás	Az Iparrendtartás céhreformjánál	
Sóhányászat	a céhek megszüntetése	240
Élelmiszeripar	A kézművesipar helyzetének változásai a céhek	
Sűrűipar	megszüntetésétől az államosítás kiszövbég	
Sörfőzés	(1872–1945) (Szencsényi János)	243
Hűsművesség	A kézművesség az iparigazgatás rendszerében	244
Bőrkiékszítés és feldolgozás	Ipartámogatás: kiállítások,	
Ruházati és szövőipar	mozgalmak és javaslatok	251
Féművesség	A szakképzés problémái	252
Fa- és építőipar	Közszállítások ügye	252
Egyéb iparágak	Az első Ipartámogató törvény	253
A városok iparos és kereskedő népessége	A Baross-korszak	254
Oszmán kézművesség (Guzsics István)	Baross Iparpolitikájának irányelvei és eszközei	255
A török céhszervezet, az iparágak megszervezése	A szakképzés, mint stratégiai feladat	257
Török áruk a királyi Magyarországon és Erdélyben	Közszállítások	257
Török iparosok a hűböltséglan	Ipari és kereskedelmi alap	258
Agyagművesség	Ipartanács	258
Török kerámika	Az Ipartámogatás ügye az első világháborút megelőző	
Talpas tálak	negyedszázadban	259
Korsók	Átformálódó kézművesiparok	260
Balkáni–dél-szláv kerámika	Élelmiszeripar	261
Pipák	PEK	261
Réz és bronzművesség	Mészáros és hentes	261
Órvésők	Vasművesség	262

Kovácsok	262	Fazekasok, fazekasközpontok (VIDA GABRIELLA)	339
Lakatosok	263	Dunántúl	342
Hádogosok	263	Déli-dunántúl	343
Bőrípar	264	Dél-alföld	344
Timár	264	Felvidék	345
Cszmadia	265	Erdély	347
Cipész	266	Felső-Tisza vidék és a Partium	350
Szűcs	266	Közép-Tisza-vidék	352
Szűgyártó	267	Kályhámesterség (SABAN TIBOR)	355
Tex- és textilfeldolgozó ipar	267	Az íveg mesterei (VERES LÁSZLÓ)	363
Takácsok	267	Bérműesség magyar módra (SZULOVSKY JÁNOS)	367
Szabók	268	Szabók (PILÓSI MÁRIA)	371
Fáipar	269	Gombkötők, paszomárpások (LADU TAMÁS)	377
Ács	269	Kékfestés (SOM FERENC)	381
Asztalosipar	270	Ötvösség (KISS ERNŐ)	385
Esztergályos	271	Ótzműesség (P. SZALAY ESTER)	393
Kádár	271	Órák és órásmesterek	
Kovágyártás	272	a középkori Magyarországon (CSEKOVITS ENDRŐ)	397
Agyagművésesség	273	Malacok, molnások (BALÁZS GYÖRGY)	403
Fazekasság	273	A sütőiparosok (SZILÁGYI MIKLÓS)	415
Kályhások	274	Építőiparok (H. CSÉKAS GYÖRGY)	419
Pipakészítés	274	Kéményszeprők (SALONKSY JÁNOS)	427
Új iparok	275	Kádármesterség (NAGY ZOLTÁN)	431
Mentálisbeli akadályok	276	Kovágyártás (KEMENYI LAJOS)	435
Az első világháború és Trianon hatása	277	Hintógyártás (KÖRÖSÉNY SZENTFÉLVAI ERZSÉBET)	441
Kézművesipar a két világháború között	278	Szappanosok, gyertyagyártók és	
Három nemzedék a kispiparban	284	gyertyaöntők (SUSCSEI KÖVÉCS ÁRPA)	445
A magyarországi kézműipar		A borbélytől a fodrászig (SZULOVSKY JÁNOS)	451
változásai (1945–2000) (KARCSI ZOLTÁN)	287	Magyarországi cigány kézműesség (BOVI ZSUZSANNA)	455
A kispipar a második világháború utáni években	288	Utóhang	463
A kispipar és az államosítások	294	Kézműesség a 21. században (SZULOVSKY JÁNOS)	465
Az első öt éves terv és a kispipar		Egy iparos hitvallása (JUBASZ JOZSEF)	469
átvezetési modellje	297	<i>Fontosabb irodalom</i>	<i>471</i>
A fennmaradás csélye: a kispipari		<i>Múzeum ajánló</i>	<i>479</i>
termelészövetkezetek 1950–68 között	302	<i>Képek jegyzéke</i>	<i>481</i>
A kézműipar lehetőségei			
a 1988-as gazdasági reform után	309		
Gazdasági rendszerváltás és a kézműipar	316		
Mesterség moznikok	325		
A kézművesek és a szentek			
kövössége (SZULOVSKY JÁNOS)	327		
A céhláda (NAGYKÁSI PÉTER)	331		
A legényvándorlás (DOMONKOS OTTÓ)	335		